

в побудові судової системи з висококваліфікованими суддями, які прийматимуть рішення на підставі закону та керуючись верховенством права, зауважив після зустрічі з Главою держави Голова Вищої ради юстиції.

«Зараз найвідповідальніший етап – внесення змін до Конституції України», – зазначив О. Лавринович, наголосивши, що зміни до Конституції вкрай необхідні, оскільки впродовж останніх років в Україні накопичилося багато питань до судової системи та суддів. Голова Вищої ради юстиції нагадав, що у Верховній Раді України вже зареєстровано відповідний президентський законопроект: «Найголовніше те, що після внесення змін до Основного закону у нас суттєво змінюються функції Вищої ради юстиції, щоб з їх допомогою здійснити формування якісного суддівського корпусу й налагодити роботу судової системи».

Олександр Удовиченко: «Питання вдосконалення діяльності органів судової влади потребують комплексного вирішення як на законодавчому рівні, так і шляхом впровадження новітніх організаційних технологій, спрямованих на покращення роботи судових інституцій»

18 червня 2013 року у м. Києві відбулася конференція, присвячена початку роботи Проекту «Посилення незалежності, ефективності та професіоналізму судової влади в Україні».

Проект, дія якого триватиме до кінця 2014 року, фінансуватиметься Урядом Швеції і впроваджуватиметься Департаментом правосуддя та правового співробітництва Генерального Директорату прав

людини та верховенства права Ради Європи у рамках Плану дій Ради Європи для України на 2011–2014 роки. Національними партнерами проекту є Адміністрація Президента України, Конституційна Асамблея, Верховний Суд України, Вища рада юстиції, Вища кваліфікаційна комісія суддів України, Національна школа суддів, органи суддівського самоврядування та Національна асоціація адвокатів України.

Загальною метою Проекту є сприяння інституційним і законодавчим реформам з метою вивчення, усвідомлення та впровадження європейських стандартів правосуддя в Україні. Дія Проекту спрямовуватиметься на три напрями: посилення суддівського самоврядування, підвищення рівня професіоналізму та підзвітності судової влади. Планується, що на час дії Проект стане дискусійним майданчиком для обміну досвідом у рамках експертних зустрічей із ключовими фахівцями у сфері права та формування політики модернізації судової системи країни, розробки змін до чинних законів і підзаконних актів.

Відкриваючи конференцію, голова Департаменту правосуддя та правового співробітництва Ради Європи Ханне Юнкер відзначила високу підтримку проектів РЄ в Україні. Вона також зауважила, що Рада Європи має досвід реформування системи судочинства у 47 країнах, а отже черговий Проект може стати керівним інструментом у зміцненні судової влади в Україні.

«Для нас велика честь надавати підтримку проекту, спрямованому на продовження європейської інтеграції України», – відзначив Посол Швеції в Україні Стефан Гуллгрєн. Він також наголосив на тому, що питання незалежної та ефективної судової

влади є ключовим для належного функціонування інституцій будь-якої країни. «В останні роки ми спостерігаємо законодавчі зміни в Україні: прийнято

закони про судову владу, про адвокатуру, Кримінальний процесуальний кодекс. Сподіваємося, що цього року буде удосконалено законодавчу базу щодо діяльності прокуратури. Із власного досвіду знаємо, що доказом успіху є впровадження цих реформ», – резюмував Стефан Гуллгрєн.

Під час конференції учасники мали змогу обмінятися думками з приводу ключових завдань та цілей Проекту. *«Незалежна судова влада не є привілеєм самих суддів. Це, насамперед, можливість реалізації громадянами права на справедливий суд», – переконаний Голова Верховного Суду України, член Вищої ради юстиції за посадою Ярослав Романюк. Він також звернув увагу учасників заходу на необхідність вирішення проблеми відсторонення політикуму від процедури обрання, призначення суддів на посади, а у цьому контексті – зміни способу формування складу Вищої ради юстиції. «Хочу заперечити, що судова система України працює неефективно», – сказав Я. Романюк, аргументувавши свою тезу тим, що в Україні за рік, так само як і в Китаї, розглядається 8 млн. справ, водночас як у нас працює 8,5 тис. суддів, а в Китаї – 180 тис. «Європейська комісія з питань ефективності правосуддя відзначила Україну як країну, де найменший термін розгляду цивільної справи – 17 днів, у Франції – 270, Швеції – 180, Німеччині – 170», – сказав він. Також Я. Романюк наголосив на необхідності пошуку шляхів вирішення більш нагальних проблем, на які прямо чи опосередковано вказується у рішеннях Європейського суду з прав людини. Серед них перевантаженість вітчизняної судової системи, неоднозначне застосування судами норм матеріального та процесуального права, наявність спорів щодо судової юрисдикції та відсутність механізму і компетентного органу щодо їх остаточного вирішення, посилення ролі та повноважень Верховного Суду України та ін.*

Про важливість вирішення проблеми прогнозування та планування діяльності судової влади, відсутності єдиного органу, що координував би наукові дослідження у цій сфері та проводив зовнішній аналіз практики діяльності судів, зазначив заступник Голови Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ Павло Гвоздик.

Актуальність напрямів діяльності Проекту для подальшого розвитку судової системи України загалом та для Вищої ради юстиції зокрема відзначив і заступник Голови Вищої ради юстиції Олександр Удовиченко. Питання щодо формування складу Вищої ради

юстиції, коригування принципів її діяльності згідно з європейськими стандартами, за висновками європейських і вітчизняних фахівців, вимагає відповідних конституційних змін.

«Зауважу, що ці питання широко обговорювалися вітчизняними фахівцями. Остаточні висновки щодо національної моделі вдосконалення конституційного регулювання судової системи визначені Президентом України у щорічному Посланні Глави Держави до Верховної Ради України», – відзначив О. Удовиченко. Пропонується, щоб 12 з 20 членів майбутньої Вищої ради юстиції склали судді, обрані З'їздом суддів України. До складу Вищої ради юстиції за посадою пропонують включити голів Конституційного Суду України, Верховного Суду України та Ради суддів України. Крім того, пропонується усунути Верховну Раду України від участі в обранні суддів на посади та звільненні з цих посад. «Приємно констатувати, що зазначені конституційні зміни підтримані експертами Венеціанської комісії на останній сесії, що відбулась 14 червня цього року», – сказав О.Удовиченко.

Важливим для Проекту стане вироблення можливих шляхів удосконалення інституту відповідальності суддів. *«Точність та передбачуваність підстав відповідальності є необхідними для забезпечення принципу правової визначеності та гарантування незалежності суддів», – наголосив О. Удовиченко.*

За словами заступника Голови ВРЮ, питання реформування судової влади в Україні та вдосконалення діяльності Вищої ради юстиції потребують

комплексного й узгодженого вирішення як на законодавчому рівні, передусім через внесення змін до Конституції України, так і шляхом впровадження новітніх організаційних технологій, спрямованих на покращення роботи судових інституцій.

Планується, що Проект розпочнеться із експертної оцінки проведеної судової реформи в Україні, круглого столу щодо обговорення досягнутих результатів і планування подальших кроків. Одна з робочих груп Проекту працюватиме над переглядом тренінгових програм для судової влади, зокрема для суддів та кандидатів у судді, відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики її застосування, а також над розробкою та проведенням спільної програми тренінгів для суддів і адвокатів. Практичні семінари Проекту будуть присвячені питанням стратегічного і фінансового планування, стратегії комунікації для представників судової влади. Робоча група з дисциплінарних питань та етики зосередиться на проведенні й обговоренні порівняльного дослідження процедур дисциплінарного провадження, призначення і звільнення суддів, організації розробки рекомендацій щодо змін законодавства стосовно суддівської відповідальності.